

TURUN SEUDUN ENERGIAYHTEISTYÖ

Kirjoitan tämän tekstin viimeisenä työpäivänäni TSK:n toimitusjohtajana. Tästä syystä aluksia palaan alkuun eli valintaani ja sen jälkeen yritän muistella omasta mielestäni joitakin keskeisiä kysymyksiä tehtäväalueeseen liittyen.

Uusi Vuosi 1987

Uutta Vuotta 1987 vastaanotettiin valtion virastotalossa Turussa **Pirkko Työläjärven** olleessa läänimme maaherrana. Kauppaneuvos **Matti Koivurinta** veti minut sivuun ja kysyi ryhtyisinkö Turun Seudun Kaukolämmön sivutoimiseksi toimitusjohtajaksi. Perusteluksi hän kertoi tulehtuneista suhteista sen hetkisen toimitusjohtajan IVO:n talousjohtaja **Arto Viitalan** ja Turun edustajien erityisesti lakimies **Iiro Saaren** välillä.

Ehdotus herätti mielenkiintoni, mutta pyysin kuitenkin, että asiaa ei nostettaisi esille ennen maaliskuun eduskuntavaaleja, joissa tästä varovaisuudesta huolimatta äänet eivät riittäneet kolmannelle edustajakaudelle.

Toukokuussa tulin TSK:n hallituksessa nimitetyksi TSK:n toimitusjohtajaksi vuoden 1988 alusta. Tuntematta yksityiskohtia arvelen valinnan olleen ehkä vähän Matti Koivurinnan kuvausta mutkikkaamman ja siitä tunnen kiitollisuutta kaikille osapuolille.

Energia- ja yritysasiat kuuluivat jo Naviren kehitysjohtajan tehtäviini 1970-luvun lopulla. Olin vuodesta 1982 istunut IVO:n hallintoneuvostossa. Eduskunnassakin olin samoihin aihealueisiin perehtynyt. Sen sijaan insinööritaitoni kaukolämpöalalta olivat puutteelliset, ehkä kuitenkin edeltäjäni ekonomi Arto Viitalan kanssa tuolla alueella pärjäsin. Sen sijaan Viitala oli ylivoimainen TSK:lle elintärkeässä rahoituksessa, jossa sain häneltä opastusta ja apua. Säästöpankkipuolen erityisesti TYP:n hallituksen puheenjohtajuus ja KOP:n johtajan Jussi Lepän mutkattomuus edesauttoivat rahoituskuvioiden kuntoon saattamisessa.

Turun Sähkölaitoksen sittemmin Turun Energialaitoksen ja Turku Energian Oy:n edustajien silmissä taisin olla epäilyksenalainen. Vaistoni sen kertoi ja vuosien mittaan vahvistusta tuli myös asioiden hoitamisen yhteydessä. Eräs syy oli, että toimitusjohtaja **Matti Tirkkonen** oli paikkaa havitellut turhaan. Siitä hän kantoi kaunaa IVO:lle ja muille kunnille. Korkeaa ammattiosaamista edustava ja kansainvälisesti suuntautunut Matti Tirkkonen oli omasta arvostaan tarkka eikä aina muistanut ottaa huomioon pienempiä, kun taas suuremmille piti näyttää pelottomuutta. Eli taustalla oli aiheellisia epäilyksiä ja henkilökemioiden yhteensopimattomuutta.

Tunsin tuolloin ja vieläkin kiitollisuutta ratkaisun tehneitä kohtaan. Nimittäin entinen kansanedustaja ei pelkästään menetä työtään, vaan ulkopuolisten silmissä kansanedustajuus on mentaalinen sairaus, joka vie aikaisemmat kyvyt tietoineen ja taitoineen.

Tehtävä oli mieluisa, koska olin kunnallisena luottamushenkilönä ja kansanedustajan pitänyt TSK-järjestelyä oivallisena esimerkkinä suomalaisesta kekseliäisyydestä löytää tehokkuuden, taloudellisuuden ja ympäristön kannalta uusia keinoja energia-alalla.

Myöskin se, että sain pysyvän kiinnostuksen politiikan ulkopuolelta, oli arvokasta ja niinpä kaikin keinoin yritin kaikissa olosuhteissa huolehtia tästä tehtävästä.

Hallituksen puheenjohtajat **Kalervo Nurmimäki**, **Pekka Ruola** ja erityisesti **Jarmo Rosenlöf** olivat joustavia.

Käytännön töiden hoitaminen oli mahdollista tarkan ja luotettavan kirjanpitäjämme **Pirjo Mäkelän** huolehtiessa asioista poissa ollessani toimistossa. Teknisellä puolella käyttötoimikunnan keskuudessa vallinnut yhteistyön henki oli turvanani. IVO:n käytöstä vastanneet ammattilaiset **Kalevi Torniainen** ja **Pertti Heikelä** huolehtivat asioiden hoidosta.

Pari vakavaa vuototapausta, yksi pieni vedenpaisumus ovat olleet pahimpia toimitusvarmuuteen liittyneitä ongelmia. Yhteensä tänä aikana on TSK:n kautta siirtynyt

energiaa kolmannes Suomen 30 TWh eli 30.000.000.000 kWh Tänäkin lämpötilan ollessa – 10 °C on Turun seudun kaukolämmön yhteisteho 560 MW, josta Naantalien voimalaitos toimittaa kaukolämpöä 365 MW. Naantalien voimalaitos tuottaa samalla kaukojäähdytystä 55 MW:n ja sähköä 245 MW:n teholla. Voimalaitoksen 50. toimintavuoden paras käytettävyys saavutetaan tänä vuonna ilman tapaturmia. Sellainen vanhus, jota ei kannata päästä eläkkeelle.

HISTORIA KYTKÖKSET IMATRAN SÄHKÖSTÄ NAANTALIN JALOSTAMOON

70 vuotta sitten Imatran Voima perustettiin ja Imatran voimalaitoksilta rakennettiin ensimmäinen valtakunnan verkon (kantaverkon) osa Turkuun, jonka sähkölaitoksesta tuli ensimmäisiä IVO:n asiakkaita.

Nesteen Tupavuoren- Viheriäisten alue Naantalissa oli 1930-luvulla varattu IVO:n raskaitten komponenttikuljetusten kuten muuntajien satamaksi. Sittenkin Tupavuoreen ryhdyttiin saksalaisten vaatimuksesta 1943 suunnittelemaan polttoaineiden kalliovarastoja, joiden toteutus jäi sodan jälkeiseen aikaan. Ne tehtiin ensiksi Vapo:n toimesta, mutta siirrettiin 1948 perustetulle Neste Oy:lle.

Suomen teollisuuspolitiikan vaikea päätös ryhtyä jalostamaan öljyä toi puolestaan jalostamon vuonna 1957 Naantalien Viheriäisiin eikä aluetta liitetty Turkuun, **koska Turku ei suostunut toimittamaan jalostamon tarvitsemaa raakavettä**. Lähes samaan aikaan 1959 käynnistyi Naantalien hiilivaravoimalaitoksen ensimmäinen blokki Nesteen naapuriin Naantalien satamaan.

Turun Sähkölaitos ja Varsinais-Suomessa sähköä jakeleva Lounais-Suomen Sähkö Oy olivat IVO:n merkittävimpiä sähkön tukkustajia, koska niillä ei ollut merkittävää omaa tuotantoa.

TURKU KAUKOLÄMPÖÖN HÄNTÄPÄÄSSÄ JA IVON AVULLA

Olin apulaiskaupungininsinöörinä Turussa vuosina 73-74. Tuolloin rakennettiin jätteenpolttolaitos Orikedolle eikä Linnankadulle, koska jätteitä pelättiin, ja koska päätöstä tehtäessä öljy oli halpaa ja raitiotiet ja huono pohja olivat kaukolämmön esteenä. Luottamus ydinvoimasähkön ylivoimaisuuteen oli myös vankka.

Maa on muuttunut ja mikä pahinta huonoon suuntaan: Nyt kun energiatarve monesta syystä olisi välttämätöntä kaikista mahdollista uusiutuvista lähteistä, sen tuottamista jätteistä ei sallita siellä, missä jätteitä on poltettu vuosikymmenet ja missä kaavat kaikilla tasoilla ovat sen sallineet. Tämä lähentelee ympäristömielivaltaa.

Öljykriisi kääntää asenteet 1970-luvulla

Öljykriisi muutti asioita. Valoja sammutettiin ja omavaraisuus ja "pois öljystä" ideat vahvistuivat myös Turussa. Niinpä kaupunginvaltuusto kesällä 1975 päätti perustaa "pääputkiyhtiön" (Lounais-Suomen Lämmön) toimittamaan energiaa Turun lisäksi Raisioon, Kaarinaan ja Naantaliin.

Kannattavuuslaskelma oli yksinkertainen: Lämmöstä saa öljyn hinnan ja sillä pystyy ostamaan hiililämpöä ja rakentamaan verkoston. (1975 markka on 0.74 vuoden 2008 päivän euroa)

Öljyn hinta oli 55 mk/MWh eli 41 €/MWh. Raskaan öljyn hinta tänään 35 ja verollisena 50 €/MWh ja kevyellä 45 €/MWh ja verollisena 60 €/MWh.

Kaukolämmön suuren kuluttajan veroton hinta on melko tarkalleen tänään nykyarvon mukainen hinta n. 40 €/MWh.

Putkiyhteyden rakennuskustannukseksi arvioitiin 73 Mmk.ksi nykyrahassa 54 M€ksi. Putkiyhtiön kokonaiskustannuksiksi arvioitiin 20 mk/MWh joka nykyrahassa on 14.8 €/MWh.

Hiililämmön IVO-hinta oli arvioitu 26 mk/MWh , joka nykyrahassa on 19.2 €/MWh. Nykyisin hinta on samassa suuruusluokassa, jos verot ja päästömaksut vähennetään.

Energiapoliittisesti viisas: Välttämättömyydestä hyve

Päätös oli energiapoliittinen ja ajan hengen mukainen sekä kuntien rahoituksen kannalta ainoa mahdollinen. Niinpä 1977 solmittiin IVO:n Turun, Raision, Kaarinan ja Naantalien välillä yhteistoimintasopimus kaukolämmön järjestämiseksi alueella: Kunnat alkoivat rakentaa jakeluverkostoa ja sitoutuvat ostamaan kaukolämmön Naantalien 4. yksiköstä, jota ei toteutettu vaan sen tehtävän on tehnyt myöhemmin sovitun mukaisesti muiden blokkien 3.,2. ja viimeksi 1. muuttaminen vastapainekäyttöön siten että lämmön toimitukset alkoivat Naantalista 1.10.1982 ja sopimuskausi ulottui vuoteen 1995 jatkuen viisi vuotta kerrallaan , ellei sopimusta irtisanota vuotta ennen sen loppumista.

Lämmön hinnoittelu perustui ivolaiseen näkemykseen siitä, että sähkö on liiketoimintaa ja lämpö ympäristönhuoltoa eli kyse oli hukkalämmön hyödyntämisestä lähinnä hiilen energiasisällön mukaisella maksulla. Aluksi kallis siirto ei sallinut korkeampaa energian hintaa.

Yhteistoimintasopimuksen mukaisesti lämmön Naantalista jakelulaitoksille siirtämistä varten perustettiin Turun Seudun Kaukolämpö Oy: Osakkeet päätettiin jakaa seuraavasti: IVO 50.0- /Turku 40.75 -/ Raisio 4.25 -/ Kaarina 3.0-/ Naantali 2.0 %.

Siirosta perittiin todellisten kustannusten mukainen kaikille vastaanottajille etäisyydestä riippumaton maksu, jonka lämmön vastaanottajat maksoivat. Siirtomaksu oli toiminnan alussa vuonna 1983 73 mk/MWh eli euroina 12.3 ja nykyrahaksi muutettuna 24.6 €/MWh ja vuonna 1988 vastaavat luvut olivat 45 mk/MWh ; 7.6 ja 11.9 €/MWh. Tänä vuonna TSK:n siirtokustannus on 1.2 €/MWh.

Siirtokustannusten yksikköhinnan alkuaikojen hämmästyttävä korkeus johtui kahdesta päätekijästä: Aluksi vähäisistä siirtomääristä 1983 energiaa liikkui 530 GWh ja 1988 980 GWh sekä investoinnin kalleudesta. Alustava pääsiirtoputken arvio vuonna 1975 oli lämpökeskuksineen 73 Mmk vastaten nykyrahassa 54 M€ja lopullinen investointikustannus vuonna 1982 valmistuneessa järjestelmästä oli 230 Mmk vastaten 84 M€nykyhintaa.

Merkittävänä yksityiskohtana muistettakoon, että maanpäällistä johtoyhteyttä kalliimpi mutta hyvä 14 km pitkä tunneliratkaisu Naantalista Luolavuoreen valittiin tj. Matti Tirkkosen kertoman mukaan, jotta putki matkalla ei hyödyntäisi liikaa naapurikuntia.

Seudullisen yhteistyön kantava ajatus on liian usein ollut: Meille saa maksaan vähän enemmänkin, kunhan naapureille ei ole hyötyä. Tähän syntiin ovat kaikki yhtä syyllisiä ja tänäänkin näitä esimerkkejä löytyy. Oikeita päätöksiä väärin perustein.

Sopimukseen liittyi myös kilpailun rajoitus: Turku ei saanut rakentaa omaa voimalaitosta. Turku ei täten päässyt 1980-luvulla alkaneeseen CHP-rakennusbuumiin eikä sitä ihan helppoa olisi ollut rahoituksellisestikaan ratkaista, sillä rahan saanti oli kunnille tuolloin vaikeaa, kuten TSK:n alkuajat kertovat.

PAHA POLITIIKKA IVON SYNTINÄ - MAAKAASUSTA PELASTUS

Tehtyjen ratkaisujen syntytavasta löytyy lisäsy sähkölaitoksen johdon syvään katkeruuteen IVO-Fortumia kohtaan. Poliitikot maaherra **Paavo Aitton** johdolla ajoivat hankkeet läpi eikä ammattijohto saanut omia puumerkkejään. Myös

energiälaitoksen arvo eli johtajan suuruus on omissa megawateissa. Tämän ilon vei IVO-sopimus turkulaisilta energiamiehiltä.

IVO:n Helsingin herrat olivat myös arvonsa tuntevia. He johtivat suurta insinööri- ja kehitystoimistoa, joka vastasi isänmaan sähköhuollosta. Siinä sivussa IVO harjoitti sähkökauppaa kansallisella itse kehitetyillä monimutkaisilla sähkötariffeilla muodollisella neuvottelumenetelmällä.

Maakaasulla IVO syrjään

Ei siis mikään ihme, että Turussa yritettiin päästä eroon kopean sulhasen kanssa solmitusta pakkoavioliitosta eroon ja niinpä 1980 luvun lopulla Turkuun puuhattiin innokkaasti maakaasua. Maakaasu oli myös neuvostokaupan osana hyvin suosittu telakkapaikkakunta Turussa. Ydinvoimaa vastaan toimivana vaihtoehtona Nesteen markkinoimalla maakaasulla oli laajaa kannatusta. Asenneilmasto oli maakaasulle suotuisa.

Maakaasuverkon laajennus länteen liitettiin Ruotsiin meneviin tai sieltä tuleviin ideoihin. 1988 maakaasutyöryhmä arvioi, että vuoden päästä ratkeaa Ruotsin maakaasukysymys. Kilpailukykyistä realistista vaihtoehtoa ei syntynyt. Varmaan siihen vaikutti myös hankkeeseen epäillen suhtautuneet ivolaiset. Elettiin tuota jalon kansallisen IVO-Neste välisen kilpailun aikaa.

Määttä tuo Turkuun oman voimalaitoksen

Tuohon aikaan liittyy Turun teknisen puolen apulaiskaupunginjohtajan vaihtuminen. IVO-myönteinen **Paavo Koponen** (kok) vaihtui omaa laitosta ajavaksi Oulusta tulleeseen **Juhani Määttä**n (sd).

Kaupunginjohtajaksi tullut Juhani Leppä (kok) oli ennakkoluuloton ja niinpä hänen aikanaan nousi esille energialaitoksen myyminen Yorkshiren tekemän tarjouksen pohjalta. Tarjousta ei hyväksytty mutta sen seurauksena Turussa on Turku Energia Oy, joka on ollut kaupungin kannalta menestyksellinen ja fiksusti toteutettu keino saada kaupungin velkoja vähennetyksi ja omaisuudesta parempaa tuottoa.

Tähän yhtiömuotoon liittyi alkuvaiheessa lieveilmiöitä, jotka sekoittivat seudullista energiapakkaa: Saatua valtaa piti käyttää ja näyttää.

LÄMPÖSOPIMUKSET SYNTYVÄT PAREMMAN PUUTTEESSA TAI SUURESSA VIISAUDESSA

Turku teki vuonna 1993 vuoden 2000 loppuun ulottuvan uuden sähkö- ja lämpösopimukset IVO:n kanssa.

Vuonna 1994 yhtiöittämisen aattona tapahtui uusi käänne. Vastoin aiempaa käytäntöä Turku ja Fortum eriyttivät sähkö ja lämpösopimukset siten, että vuonna 1994 jatkettiin lämpösopimusta viidellä vuodella vuoden 2005 loppuun lähes samoilla ehdoilla. Sopimuksen tekeminen oli Fortumin toive ja Energiälaitoksen luottamushenkilöiden idea. Energiälaitoksen toimiva johto oli sitä vastaan. Tässä asiassa luottamushenkilöt olivat viisaita kun taas IVO:n energia-ammattilaiset löivät kirveensä kiveen.

Sopimus oli voimassa olevaa todellisuutta ja se oli melko oikean hintainen alhaisen öljyn hinnan ja korkean sähköhinnan olosuhteissa. Sähkömarkkinoiden 1990-luvun lopun avautumisen aiheuttama hinnan lasku vei hiilituotannon kannattavuuden. Naantalın voimalaitosten kohtalo joutui uudelleen arvioitavaksi kun turkulaistaustaisen, yleistä hyvää tavoittelevan **Kalevi Nummisen** suojelevan käden tilalle tuli talousmies **Heikki Marttinen**. Tilanne vakavoitui Fortumin muodostumisen ja **Mikael Liliuksen** myötä luvut - Ronat ja Evat – ottivat entistä keskeisemmän roolin yhtiön johtamisessa.

Turku Kaupunkienergian ja Voimarenkaan puuhamiehenä

Turku oli aktiivinen osapuoli, kun uudistuneissa sähkömarkkinaolosuhteissa lähdettiin etsimään uusia rakenteita. Turku yhdessä Espoon kanssa oli kehittelemässä kaupunkienergiakonseptia ja Voimarengasta 14-4 muun kaupunkilaitoksen kanssa. Hankkeiden johtomiehinä olivat Akj **Juhani Määttä** ja TE:n elokuun lopulla 2000 eläkkeelle jäänyt **Keijo Haukioja**.

Fortumin puolella hyvän asiakkaan ja pitkäaikaisen yhteistyökumppanin vieraille meno herätti kauhun ja sopimuksista johtuen myös epätoivon tunteita. Turun sähkön osto loppuu ja jäljelle jää vain huonosti kannattava lämmön myynti, johon oli sitouduttu vuoteen 2005 asti. Energiamarkkinoiden vapauttamisen puolesta puhunut Fortum tuli yllätetyksi vanhimman asiakkaansa Turun toimesta.

Fortum ehdottaa syvempää yhteistyötä

Oli etsittävä uusia näkökulmia ja malleja. Niitä tarjoihtiin Fortumin puolelta, kun Turun luottamushenkilöt edellyttivät vaihtoehtoja Kaupunkienergialle ja Voimarenkaalle: Laajin idea oli muodostaa Turku Energiasta ja Länsivoimasta Birka Energian mallin mukainen alueellinen energiayhtiö. Tämän lisäksi on neuvoteltu lukuisista erilaisista ratkaisuista organisoida eri liiketoimintoalueita uusilla tavoilla muodostamalla uusia yhtiöitä, tekemällä kauppvoja liiketoimista tai solmimalla uusia toimitussopimuksia osapuolten kesken. Erityisen paljon huomiota kiinnitettiin maakaasupohjaisen tuotannon saantiin Turun seudulle. Maakaasua arvostettiin niiden niin paikallisesti, kuin maan virallisessa energiapolitiikassa, kuin myös IVO:n ja Nesteen yhteenliittymässä Fortumissa.

TURKU ENERGIAN YHTEISTOIMINTASOPIMUKSEN IRTISANOMIN FORTUMIN AVUKSI ?

Tähän asetelmaan tuli Fortumin kauhuksi erityinen lisäväri, kun Turku Energian toimiva johto huhtikuussa 1998 irtisanoi vuoden 1977 yhteistoimintasopimuksen ilmeisenä tarkoituksena turvata oman voimalaitoksen rakentamismahdollisuus, joka sopimuksella oli estetty. Yhteistoiminta sopimus jatkui vuoden 1995 jälkeen toistaiseksi viiden vuoden irtisanomisajalla. Sopimuksen irtisanomisesta olisi ollut seurauksena myös TSK:n purkautuminen, joka irtisanojilta jäi joko huomaamatta, tai ainakin sen merkitystä ei täysin ymmärretty.

Tämä toimenpide hermostutti Raision, Kaarinan ja Naantalin, joiden lämpösopimukset päättyivät jo vuoden 2000 lopussa. Kun TE samaan aikaan on pyrki aktiivisesti ostamaan kuntien kaukolämpötoiminnot, kokivat kunnat aiheet vihamielisiksi ja ne toivoivat Turun seudulla yhteistyöpohjaista ratkaisua esimerkiksi siten, että TSK:sta olisi sen toimialaa laajentaen tehty myös tuotantoyhtiö maakaasua varten.

Pienien osakkaitten toimilla oli niiden kokoa suurempi painoarvo, koska Turulla alueen veturina on niiden kansa useita muita suuria yhteistyöhankkeita, ja koska Turun poliittinen johto oli aktiivisesti toimimassa seutukuntayhteistyön puolesta.

TSK:N PURKAMISPELKO RATKAISEE PATTITILANTEEN

TSK:n purkaminen ei ollutkaan ihan pikkujuttu. Sen ymmärsivät luottamusmiehet ja myös TE:n uusi vuoden 2000 syksyllä tehtävään astunut toimitusjohtaja **Risto Vaittinen** ja niinpä neuvottelut yhteisymmärryksen saavuttamiseksi käynnistyivät kunnolla.

Turku järjesti tarjouskilpailu kansainvälisille investoreille yhteisen sähkökauppayhtiön ja yhteisen maakaasuun perustuvan tuotantoyhtiön perustamiseksi. Tähän tarjoukseen oli liitetty kysely, lähinnä TE:n arvon määrittämiseksi, TE:n 40 prosentin arvosta.

TYHMYYDET PÄITTÄIN: LÄMPÖSOPIMUKSEN PARANNUS -TSK-PATIN LAUKAISU

Tilanne Turussa kilpistyi asetelmaan, jossa Turku on tunnustanut tehneensä tyhmyyden irtisanoessaan yhteistoimintasopimuksen TSK:n purkuseuraamuksin. Fortum puolestaan oli sidoksissa vanhoihin lämmön toimitussopimuksiin, joista irtipääseminen yksipuolisesti oli mahdotonta. Kun edullista lämpöä ei kuitenkaan voida Naantalista helpolla toimittaa muulla keinolla kuin järjestelmän aortan eli TSK:n putken avulla, niin päädyttiin näkemykseen, että molempien osapuolien oli kannattavaa sopia riita ja samalla tukea seudullista yhteistyön jatkumista. Tämä oli seudullisen yhteistoiminnan tahdon kysymys, jonka takana oli sekä viileää taloudellista harkintaa, että lämmintä yhteistyön henkeä. Tämän konstellaation henkiset pääarkkitehdit olivat TE:n hallituksen puheenjohtaja **Pekka Ruola** ja varapuheenjohtaja **Jarmo Rosenlöf** sekä tietenkin **Risto Vaitinen**. Fortumin puolelta neuvotteluvastuu oli **Risto Riekolla** ja valtuutus **Tapio Kuulalta**.

Fortum sai Naantalin voimalaitoksen toiminnan jatkon välttämättömän edellytyksen eli kannattavuuden takaavan uuden lämpösopimuksen. Turku sai konserniinsa TSK:n ja muut kunnat turvasit lämmön saannin TE:n kanssa samoilla ehdoilla. Korttipeli, jossa mikään osapuoli ei hävinnyt ja voittosaldo erityisesti kaukolämmön hyvän tuoton ansioista on huomattava.

Turun Seudun Maakaasu (ja Energiantuotanto) Oy syntyy

Tähän kokonaisuuteen liitettiin vielä Turun seudun todella tärkeänä pitämä maakaasukysymys. Samalla tehtiin sopimus uuden yhteisen maakaasutuotantoyhtiön Turun Seudun Maakaasu Oy:n perustamisesta 45-45-10 pohjalle Fortumin, Turun ja muiden kuntien kanssa. Näin luotiin edellytykset tehokkaasti neuvotella maakaasun hinnasta ja muista edellytyksistä. (Energiantuotanto otettiin yhtiön nimeen siinä vaiheessa kun yhtiöltä edellytettiin aktiivista roolia jätteenhyötykäyttölaitoksen rakentamiseksi Orikedolle.)

Maakaasu odottaa ratkaisua - edelleen

Maakaasun käytön ehtona on ollut hankkeen kannattavuus ja soveltuvuus energiapolitiikan kokonaisuuteen ja paikallisiin olosuhteisiin. Onneksemme Naantalin hiililaitosten yllättävänkin hyvä toimintavarmuuden seurauksena päätöksentekijä ei ole ollut ajankohdan saneleman pakon edessä. Maakaasuputken saannin ongelmana on ollut alueen liian alhainen kysyntä putki-investoinnin edellytyksiin nähden. Neuvottelut Gasumin kanssa ovat olleet avoimet ja ratkaisuun tähtäävät. Nesteen suunnittelema diesel-investointi näytti jo tuottavan ratkaisun, mutta sen toteutumisen estyminen on pakottanut hakemaan ratkaisua pienemmän kapasiteetin olosuhteissa. Ratkaisun löytyminen on vaikeaa, mutta tahdon puutteeseen hanke ei kaadu. Sen sijaan tällä hetkellä näyttää energiapolitiikan suuntaukset ja veroideat olevan pahimmat esteet maakaasun saannille. Suosiossa on bioenergia ja muut lämmön tuotannon erillISRatkaisut.

Jätteenhyötykäyttö energiaksi kaatuu ympäristöviranomaisten asenteisiin

Yhteistoimintaa sen sijaan on koetellut jätteen energianhyötykäyttölaitoksen kaatuminen ympäristöluvan epäämiseen. Aluetaloudelliset tappiot optimaalisen etenemisen ja hankkeen kaatumisen aiheuttaman viivästyksen välillä ovat 50 M€ suuruusluokassa pelkästään rahallisesti. Tällainen epäonnistuminen ei paranna tulevaisuuden uskoa.

YHTEISTOIMINNAN EDELLYTYKSET

Kauppan määritelmä on, että kauppa syntyy, kun myyjällä on halu myydä ja ostajalla on halu ostaa ja kauppasummasta sovitaan. Sama pätee sopimuksiin, joita

yhteistoiminta edellyttää ehkä käänteisessä järjestyksessä: Haluja syntyy, jos ehdot ovat sopivat.

Energiakysymyksistä puhuttaessa myös näkökulmat ja painotukset vaihtelevat: Ajatteleva luottamushenkilö on aidossa ristiriitatilanteessa: Hän edustaa äänestäjä, kuluttajia samalla kun hänen tulisi pitää kaupungin kassan puolta eli miettiä, miten palveluja tuottava yritys parhaiten tienaa. Ja nykyisin luottamushenkilö joutuu myös vastaamaan toiminnan ekologisuudesta, joka ei ole ihan yksinkertainen asia: Aina ei asiat ole niin, kuin miltä ne näyttävät: Onko biolämmönsäätöjärjestelmä ympäristön kannalta parempi kuin maakaasukäyttöinen sähkön ja lämmön tuotantolaitos (CHP) ?

Turun seudun energiaratkaisujen osalta on ristiriidoille löytynyt tähän asti järjellinen malli yhteistoiminnasta: Fortum vaatii sijoitetulle pääomalle tuottoa ja pitää huolen ammattimaisesta osaamisesta sekä omasta ympäristöystävällisestä maineestaan: Kaupungit edellyttävät hyviä palveluja ja kilpailukykyisiä hintoja energiapanoksia ostaville yrityksille ja kuluttajille sekä vähäistä paikallista ympäristön kuormitusta.

Tähän asti ihme on tapahtunut: Kaupunkiseutu on säästänyt ympäristöä ja rahaa eikä Fortumkaan ole joutunut toimimaan tappiokseen. Kysymys on jatkossa yhteistyön halun lisäksi innovatiivisesta kyvystä sekä näkökulman avaruudesta kaikissa dimensioissa.

Naantalissa 31.12.2009

Mikko Rönnholm